

יורם נסלבסקי

אנומליה

1. [מרדף]

הידיעה על חיות בורחות מגיעה אלי מאי שם. איני יודע מאין נמלטו או לאן הן אצות, אני יוצא לחזות בפלא ובאין כיוון אני סובב במעגלים כסייר במשמרת. אני מאמץ את עיני אל כל עץ ואל כל שיח שמא תתגלה פרווה חומקת או זנב משתרך, אך מה אעשה בזנב או בפרווה, הרי לא לציד יצאתי, אם ישאלוני לא אדע לבאר את פשר המרדף שפתחתי בו. יכולתי להיתמם ולומר כי רצוני להבטיח שיצאו המסכנות לחופשי באין מפריע, אך האמת ניתנת להיאמר כי כל כוונה אין לי מלבד רצון כמוס שבכריחתן תִּזְהַע עלי מעט מטעמה, טעם החופש. עולות בי שתי סברות מציקות ובלתי מתפשרות: בראשונה אין היצורים נמלטים כך סתם, כי אם מפני הם נמלטים, אף כי בעיני עצמי אין דמותי מטילה אימה כלל ועיקר; ובשנייה התהפכו היוצרות, החיות אינן בורחות כי אם רודפות כאחוזות שֶׁד, ואני הוא הניצוד. כאשר אני בוחן את הסברות זו מול זו ביישוב הדעת עלי להעדיף את השנייה על פני הראשונה, שכן הרודף אחר עלובי הנפש איזו תהילה תימצא לו, ואילו בנוסו מאימת החיות הטורפות הוא מורשה ליטול מידה מאותה תפארת השמורה לחיי הסכנה. סברה נוספת שעולה בדעתי היא זו: לא אותי הן רודפות כי אם זו את זו, אלה רודפות ואלה נמלטות, ובמרודצתן הן מתוות מעגל גדול שאני מרכזו, אך כמו להכעיס, בכל כיוון המרחק ביני לבינן גדול כדי שעה מטווח הראייה. אני מטפס על עץ גבוה ומשקיף סביב כמלח מראש תורן.

2. [מתחת לעץ]

בשעות האחרונות של הלילה אני מדמה את עצמי שרוע על הדשא, תחת עץ, וסביבי רובצים במנוחה, אריות כבדים ומוכי חום. לרגע אני מתפלא על שאינם חשים בזרותי ואינם מוטרדים ממנה, אך כהרף עין מתחוויר לי כי בשל תקלה

כלשהי הם רואים בי אריה כמותם, וכי אלמלא כן היו תוקפים אותי בלא רחמים. לא פחד כי אם תחושת לאות היא הגורמת לי להישאר במקומי, ונימוק מצאתי לחיזוק השלווה הנפשית, שאם כבר קיבלוני לשורותיהם לא ייתכן כי ישנו לפתע את דעתם, הרי הם מונחים על ידי אותה אינטואיציה חייתית מפורסמת שאינה מכירה במונח טעות. המחשבה הבאה שעולה בי היא זו: האם ייתכן כי מבני האדם אני לבדי מורשה לרבוץ כך בחברתם, או שמא איבדו את היכולת להבחין בין שכמותם לשאינם כמותם והיו נוהגים אותה הכנסת אורחים בכל אדם שהיה נקלע למחיצתם? אני משתוקק שיהיה לצדי אדם נוסף, לא בשל תחושת בדידות שקפצה עלי לפתע, אלא מתוך רצון בוער לפתור את השאלה. אני מנסה לנחש את תגובת היצורים הגדולים לנוכחותו של אותו זר שני. מן הסתם, אני מייחל שייצא אף הוא בלא פגע. אף על פי כן, עולה בדעתי שאם תיטרף דעתם ויזנקו לקרוע את בשרו מעליו, אהיה אני לרגע אוכד עצות. אני תוהה אם לא מוטב, ולו למען הסר ספק, שאמהר גם אני לתלוש פיסה מברשו.

3. [לפעמים יום עובר]

לפעמים יום עובר וראשי אינו חוצה את קו הכתפיים. אני יושב רכון אל הקן שבחצר וסופר את הנמלים היוצאות מתוכו ואת אלה השבות אליו, אם כי, אני אומר זאת ואיני מסתיר, בנמלים עצמן אינני מתעניין, אלה הרי יצורים חלשים ומעוררי תיעוב – דעתי נתונה כולה למספרים העולים מן הספירה, להם, כך אני מקווה, ימצא שימוש במועד מאוחר יותר, כגון התרת חידה שעד כה נחשבה חשוכת מענה. מדי פעם אני נוטל נמלה ומניחה בכוס זכוכית שקופה, והנימוק שאני מעלה לכך הוא זה: מאחר שממילא איני יודע מה התוצאה הרצויה, הרי הפעלת שרירות לב על תנועת הנמלים לא תעלה ולא תוריד את איכות התוצאה, שכן ברור לכל בר דעת כי הפעלת שרירות נוספת על שרירות קיימת לעולם לא תהא מסיטה את התוצאה מן השרירות. בני הדעת כבודם במקומם מונח, אך הנה שכחו את האלים הקדומים ואת רצונם שאינו שומע קול היגיון. כי בערוב היום כבר מלאה הכוס עד גדותיה, ועם כל יום שעובר כוס חדשה נוספת לשורה של כוסות רוחשות ונצורות, זרם הנמלים הנכנסות אל הקן נפסק כבר כליל, ובקרוב תחדלנה גם המעטות שנותרו בפנים להראות את ראשן. אכן, לא רחוק היום שבו תגבר שרירות הלב, לבי שלי, על השרירות שבה מתעמר העולם בברואיו. האם עלי להניף ידי לאות ניצחון או להודות שדבר וחצי דבר לא הבנתי בדרכי העולם?

4. [על העץ]

על העץ הגדול תלויים חתולי ענק, ישנים יומם ולילה ואינם זזים. לפעמים רוח חזקה מטלטלת את הענפים ויש שאחד מהם צונח אל האדמה. אני, תפקידי להחזירו למקומו שעל הענף. אני מעמיס אותו על כתפי – וזו כשלעצמה משימה מסובכת, הוא הרי גדול כמו טיגריס וכבד כמו פר – ומטפס באטיות, קודם על סולם שהושען על הגזע, ולאחר מכן במעבר זהיר מענף לענף. עם כל צעד שאני מתקדם אני עוצר למנוחה, אך עד שאני מניח את החיה המנומנמת במקומה כבר אפסו כוחותי. אני מתיישב על הענף ומציץ תחתי. על מנת לשוב אל האדמה עלי לחזור תחילה אל ראש הסולם, משם תהיה הדרך למטה קלה, אולם כל איברי רועדים מן המאמץ, והמרחק שאך לפני רגע חצייתי ועל גבי משקולת אדירה נראָה כעת בלתי ניתן לחצייה. מי יסחב אותי למטה על גבו? אני מביט ביצורים סביבי, שקועים בחלומות. פה ושם רטט עובר בפרוותם או לשון מלקקת את השפתיים. לעתים מגהק מי מהם בצווחה, והאחרים, ששנתם הופרעה, פוקחים עין כדי סדק ונוהמים לעומתו להסותו. ליושב בין הענפים נדמה אז כי העץ עצמו פתח פתאום בזמרה. לאחר שעה קלה אני אוזר כוחות ומנתב את דרכי מטה. לעת עתה המשימה הושלמה, אני מציין לעצמי, ובהצלחה רבה. אני אינני סיזיפוס, אני ממלא את חובתי ביושר. לפעמים, בערכי שרב, כשהרוח ממאנת לבוא, אני לופת את עמוד הגזע ומנער בכל כוחי.

5. [תצפית]

הבניין הגבוה עומד במרחק שווה בין הגבעות התוחמות את העיר מצפון ומדרום. לפנות ערב, מעמדת התצפית שעל הגג, אני צופה בזרזירים המרחפים בשמי העיר בלהקה גדולה. הם טסים מעל הכתים כענן שחור, חולפים במהירות על פני הגגות, משנים באחת, כבהינתן אות, את כיוון מעופם, מי מהם שהיה עד כה באגף נוטל את ההובלה והנחיל כולו פושט צורה ולוכש צורה. גג הבניין מגודר בשוליו בחומה נמוכה, אני רץ בעקבות הזרזירים מצדו האחד לצדו האחר עד שהערב יורד והציפורים נבלעות בשמים המתכהים. קו הרקיע הולך ומיטשטש. את מקומם של בתי העיר תופס מרבד אורות שמפצל את הפְּרָךְ החשוך למקטעים צפופים ומתעתעים. באחת מפינות הגג אני מדליק מדורה ומבשל קפה בפנינג'אן, האש מפיצה אור חזק ומעֵלָה עשן והלהבות הרוקדות מושכות את העין. שעה ארוכה אני יושב מול האש וממתין למים שירתחו. פעם

בפעם אני מביט סביבי, אך בעיני עוד בוהק אור המדורה ואיני רואה דבר. אינני יודע מתי קפץ המרחב כולו אל בין הקרשים הבוערים. אני מוזג את הקפה לכוס ומנקר בו בלגימות קטנות, המשקה החם משרה בי תחושה נעימה, אני מתכסה בשמיכה ונרדם. בשנתי שוב אני רוּדף אחר הזרזירים. כעת אני כועס על ההנאה הילדותית שהם שואבים משרטוט צורות בשמים, אני כועס על תמרוניהם המפותלים, המתפארים, על אדישותם שאינה שוֹעָה לסכנות.